

англерської і червоної данської породи маток, т. е. тварин жирно-молочного типу. Обидва нові типи селекціонувалися не тільки в напрямку покращення молочності, але і підвищення жирності молока, теплоустійливості, збереження задовільних убійних і м'ясних якостей, формування молочного типу екстер'єра. І, нарешті, селекційна робота по виведенню жирно-молочного і голштинізованого типів проводилася переважно паралельно в одних і тих же базових господарствах, серед яких ведучі племзаводи «Широкое», «Славное» Автономної Республіки Крим, «Зоря» Херсонської, «Большевик» і «Малиновка» Донецької, «Нива» Одеської областей і ряд інших господарств. Все це обумовлює обґрунтованість перспективи подальшої консолідації цих двох нових типів в єдиній конкурентоспроможної червоної молочній породи.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.22/28.064

Ю.П. ПОЛУПАН

ПРОГНОЗУВАННЯ І ЗАЖИТТЄВА ОЦІНКА ЗАБІЙНИХ ЯКОСТЕЙ РЕМОУНТИХ БУГАЙЦІВ

При використанні голштинської породи для покращення чорно-рябої худоби в Україні ставиться завдання підвищити молочну продуктивність без погіршення забійних якостей тварин. Оцінка забійних якостей ремонтних бугайців матиме сенс лише за умови використання оцінених плідників у подальшій селекції. Це потребує відпрацювання методів прогнозування і життєвої оцінки ремонтних бугайців за даним показником.

У досліді на 12 чорно-рябих і помісних з голштинською породою бугайців племзаводу «Олександрівка» вивчали можливість використання окремих показників росту й екстер'єру для прогнозування забійних якостей шляхом контрольованого вирощування і забою у віці 13 місяців.

Встановлено високий достовірний кореляційний зв'язок живої маси бугайців у віці 3, 6, 9 і 12 місяців з масою парної туші ($r = 0,61 - 0,97$ при $P < 0,05$ і $P < 0,001$). Кореляція даного показ-

© Ю.П. Полупан, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31 - 32

ника з середньодобовими приростами до 12-місячного віку дещо нижча (0,40–0,79). Тісний достовірний кореляційний зв'язок маси туші відмічено з промірами висоти в холці ($r = 0,44 - 0,87$) і крижах (0,58–0,82), глибини (0,54–0,88) і обхвату грудей (0,49–0,93), обхвату тулуба (0,33–0,86) і п'ястка (0,56–0,80), непрямої довжини тулуба (0,47–0,86) і заду (0,66–0,82), ширини в маклаках (0,59–0,91), кульшових зчленуваннях (0,53–0,90) і сідничих горбах (0,56–0,85) і ширини лоба (0,61–0,76) у віці 3, 6, 9 і 12 місяців. Зв'язок з масою туші дещо підвищується при обчисленні умовного об'єму тулуба за промірами за формулами:

Глибина грудей x Ширина в маклаках x Непряма довжина тулуба
1000;

(Обхват грудей)² x Непряма довжина тулуба
4000 x л

Коефіцієнти кореляції з умовним об'ємом тулуба, обчисленим за першою формулою, дорівнювали 0,62–0,96, за другою — 0,54–0,95 ($P < 0,05$ і $P < 0,001$). За переважною більшістю досліджених ознак зв'язок збільшувався з віком і був найвищий у річному віці.

Значно нижчий кореляційний зв'язок маси туші спостерігається з показниками типу конституції бугайців, обчисленими за М.М. Колесником, 1960 (0,10–0,66).

Прогнозування відносного показника забійних якостей бугайців — забійного виходу — за допомогою досліджуваних критеріїв виявилось менш ефективним. Так, коефіцієнти кореляції з живою масою і її середньодобовими приростами коливались від 0 до 0,62. Серед промірів достовірний зв'язок забійного виходу встановлено лише з висотою в холці ($r = 0,71$ при $P < 0,01$), глибиною грудей (0,58 при $P < 0,05$), шириною в сідничих горбах (0,58 при $P < 0,05$) і обхватом п'ястка (0,59 при $P < 0,05$) у річному віці. Зв'язок з проміром довжини шиї змінюється від достовірного негативного ($-0,79$ при $P < 0,01$) у віці 3 місяці до тісного позитивного (0,62 при $P < 0,05$) у 12 місяців. Достовірний позитивний зв'язок забійного виходу відмічено також з обчисленням за першою формулою умовним об'ємом тулуба бугайців у 12-місячному віці ($r = 0,58$ при $P < 0,05$).

Передзабійна маса бугайців тісно і достовірно ($P < 0,001$) корелює з масою туші ($r = 0,93$), внутрішнього жиру (0,83), забійною масою (0,93), масою шкіри (0,92), м'якоті (0,90) і кісток у туші (0,83).

• Відмічено певний зв'язок між окремими показниками забійних якостей бугайців. Так, маса туші позитивно корелює із забійним виходом (0,62, $P < 0,05$), виходом туші (0,55), масою м'якоти (0,99, $P < 0,001$) і кісток у туші (0,68, $P < 0,05$), відсотком м'якоти у туші (0,64, $P < 0,05$) і негативно — з відсотком кісток у туші (-0,63, $P < 0,05$). Забійний вихід позитивно корелює з відсотком м'якоти (0,36) і негативно — з відсотком кісток у туші (0,81, $P < 0,01$).

Таким чином, запропоновані показники маси та екстер'єру ремонтних бугайців можна використовувати як надійні критерії прогнозування і зажиттєвої оцінки їх забійних якостей. Ці критерії доцільно враховувати при доборі бугайців для постановки на випробування за продуктивністю дочок.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.22/28.082.262

Ю.П. ПОЛУПАН, Э.В. КОВТУН, Т.П. КОВАЛЬ

ФЕНОТИПИЧЕСКАЯ КОНСОЛИДАЦИЯ ПЕРВОТЕЛОК КРАСНОЙ МОЛОЧНОЙ ПОРОДЫ

1. Исследования проводили в стаде базового хозяйства по созданию жирно-молочного и голштинизированного типов красной молочной породы племзавода «Зоря» Херсонской области. Проанализированы удои, содержание и выход молочного жира и живая масса 1648 первотелок, лактировавших в 1991 – 1997 гг. Среди подконтрольных животных выделены группы чистопородных англеских коров (214 голов), помесных красной степной и англеской пород (жирно-молочный тип, 627 голов) и первотелок голштинизированного типа (помесные с красно-пестрой голштинской породой, 799 голов).

2. Средний удой первотелок за 305 дней лактации составил $4585 \pm 21,1$ кг с колебанием по годам отела от 4256 до 4970 кг. Коэффициент изменчивости по данному признаку 18,6%. По содержанию жира в молоке соответствующие показатели составляли $3,89 \pm 0,004\%$, 3,81 – 3,95% и 3,7%, по выходу молочного жира — $178,2 \pm 0,87$ кг, 163,6 – 194,0 кг и 19,9% и по живой массе — $465,1 \pm 0,84$ кг, 456 – 490,5 кг и 6,6%.

© Ю.П. Полупан, Э.В. Ковтун,
Т.П. Коваль, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31 – 32